

PETAR ŠIMUNOVIĆ

TIPOLOŠKO-STRUKTURALNI OGLED ISTARSKÉ OJKONIMIJE

U v o d

Probir u mnoštvu zemljopisnih objekata i odabir imena za te probrane objekte povijesno su, društveno i jezično uvjetovani. U svakoj krajini ima po nekoliko sličnih zemljopisnih objekata, a samo se jedan od njih označuje i razlučuje imenom, kojim bi se mogli imenovati i svi drugi objekti. U svakom mjesnom govoru ima nekoliko imena koja bi bila prikladna za imenovanje određenog zemljopisnog objekta, a svjesno se odabire samo jedno ime. U odabirnom modelu imena očituje se društvena stvarnost imena. Odabirni model nije vezan ni jezikom ni vremenom. Za nj kažemo da je u toponomastici izvanjezična i izvanvremenska konstanta.¹

U svakoj krajini ima kudikamo više objekata nego bi se u govoru toga kraja moglo pronaći prikladnih i uvijek drukčijih imena. Takva raznovrsnost imena ne bi u govornoj komunikaciji bila ni ekonomična ni funkcionalna. Ograničenim brojem topoleksema i topoformanata može se tvoriti neograničen broj toponima. Njihovim pridruživanjem dobivamo tvorbenu strukturu toponima. Tvorbeni model dobiven iz tvorbene strukture toponima jezična je kategorija, određena i omeđena vremenom (u kojem je takva tvorba moguća) i prostorom dijalekatskog (ili interdijalekatskog) areala na kojem nastaje toponim.¹

Toponim je u času nastanka značenjski i tvorbeno razumljiv. Sadržava u sebi društvenu zadanost (motiv imenovanja) i jezični izraz (strukturu imena). Njime puk izražava svoj odnos prema imenovanom objektu kroz tadašnji nadzor na svijet oko sebe, svoju privrženost tlu na kojem i od kojeg živi. Sabija u ime jezične i izvanjezične značajke kojima je ime definirano.

¹ R. Šrámek, Zum Begriff »Model« und »Sistem« in der Toponomastik, *ONOMA*, XVII, 1972, 55—75.

Proučavanje značenjskih poklada u imenu u vrijeme njegova nastanka vodi nas u semantičku klasifikaciju toponima.

Proučavanje motiva, koji su u određenom vremenu bili poticajna nužnost (oblikovani izraz kojemu su motivirana obilježja zemljopisnog objekta sadržaj) uvodi nas u analizu sadržajnih modela imena. Njih dobivamo odgovorima na pitanja: što imenovati (*Vrh*), kakav je taj vrh (*Oštrak*), gdje je taj lokalitet (*Podlabin*), čije je to naselje (*Rovinjsko Selo*) itd.

Proučavanje načina pridruživanja tvorbenih morfema koji oblikuju sadržajni model imena vodi nas preko imenskih struktura u tipološko-strukturalnu klasifikaciju. Imenske strukture postupno se sve više osamostaljuju. To je posljedica sve veće izravne povezanosti imena s objektom koji imenuje. Zbog toga se zbiva brza desemantizacija morfema u imenu. Gubljenjem leksičkog značenja tvorbeni morfemi postaju dijelovi tvorbenih struktura imena. Strukturiranje imena ovisi o izboru leksičkog i tvorbenog morfema koji međusobno stupaju u odnos. Pridruživanjem istih topoformanata istom tipu toponomastičkih osnova nastaju toponomastički tipovi.²

Korisnicima imena u času njegova nastanka jasni su struktura i dijelovi strukture imena. S vremenom te veze blijede i postaju nerazumljive i neprepoznatljive. Tako mnogi toponimi postaju s etimološkog gledišta nejasni, a sa strukturalnog gledišta neizvedeni. U jezičnoj komunikaciji zaboravljena poticajna obilježja nemaju više bitnu razlikovnu funkciju.

A. U prikazu tvorbe istarskih ojkonima nećemo uzeti u obzir ojkonime koji su u hrvatski jezik ušli romanskim posredovanjem i čije apelativne osnove nisu u uporabi. Za Istru su to najstariji i najznačajniji ojkonimi, vrlo važni za studij supstitucijske fonetike, ali danas već nejasne strukture i neproduktivnih tvorbenih tipova. Razvrstat ćemo ih u ove skupine:

1. Ojkonimi predromanskog postanja: *Brijuni* (P),³ *Buzet* (B), *Labin* (L), *Motovun* (Pč), *Paz* (Pz), *Pazin* (Pz), *Pičan* (Pz), *Plomin* (L), *Pula* (P), *Raša* (L), *Roč* (Bz), *Poreč* (Pč), *Rovinj* (R) itd.⁴

2 Kratak prikaz tipološko-strukturalnih značajki istarske ojkonimije izložio sam na 2. jugoslavenskoj onomastičkoj konferenciji u Skopju u listopadu 1977. Ovo je proširena verzija toga priloženja.

3 Tumač pokrata: a) pokrate istarskih općina: B — Buje, Bz — Buzet, K — Kopar, L — Labin, O — Opatija, Pč — Poreč, Pu — Pula, Rv — Rovinj i Žm — Zminj;

b) onomastičke pokrate: A — antroponim, E — etnonim, T — toponim;

c) gramatičke pokrate: a — apelativ, d — afiksalni dodatak, D — leksički dodatak, k — konfiks, O — onomastička osnova, p — prijedlog // prefiks, S — sufiks; N. — nominativ, sg. — singular, pl. — plural.

4 O tim toponimima vidi Skokove i druge radove navedene u radu P. Šimunović, *Toponimija Istarskog razvođa, Onomastica jugoslavica VI, 1976, 3—34.*

Ti toponimi nejasna značenja i nejasne strukture pokazuju istovjetne završne sekvencije fonema (*Motovun, Brijun; Labin, Plomin*) koje upućuju na starije predromansko porijeklo. Kao dio tvorbene strukture te sekvencije izraza ne nose više nikakav sadržaj i one više tvorbeno današnjim korisnicima imena ne kazuju ništa.

Ovim ojkonomima, naprotiv, moguće je analizom supstitucijske fonetike dokazati kako su i kada ušli u hrvatski jezik. To su značajni podaci jezičnih i izvanjezičnih spoznaja na ovoj slavenskoj jezičnoj periferiji:

- a) metateza likvida: *Labin* (:Albona), *Raša* (:Arsia),
- b) refleks sekvencije /tj/ → /č/: *Roč* (:Rontius), *Poreč* (:Parentium), *Pičan* (:Petina); *Puč*, *Pučul* (:putes/puteolus),
- c) denazalizacija fonema /e, ø/: *Buzet* (:Pinquentum), *Poreč* (:Parentium), *Motovun* (:Montona), *Roč* (:Rontius), *Mutvoran* (:monte Mauranu), *Stomorina* (:sanca Maria), *Sočerba* (:sanctus Servulus), *Satlovreč* (:sanctus Laurentius), *Sativanac* (:sanctus Johannes),
- d) ponašanje završne sekvencije -ona: *Labin* (:Albona), *Plomin* (:Phlanona), *Motovun* (:Montona), *Brijun* (:Breona),
- e) prijelaz romanskog /j/ u hrvatski poluglas i dalje u /a/: *Pazin* (Pisino),
- f) redukcija protoničkog /a/ u /ъ/; *Trviž* (:Tarvisium),
- g) prijelaz romanskog protoničkog /a/ u /o/: *Poreč* (:Parentium), *Plomin* (:Phlanona); *Oprtalj* (:ad portule), *Košćel* (:castellum), *Polača* (:Palatia), *Vodnjan* (*Adinianum) itd.

2. Romanska gentilicijska imena: *Barban* (:Barbanum), *Filipan* (:Philipanum), *Marčana* (:Martiana), *Lovran* (Lauranum), *Ližnjan* (:Lisignanum), *Mutvoran* (:monte Mauranum), *Vodnjan* (*Adinianum) i dalje *Galižana*, *Fažana*, *Šišnajn*, *Tinjan*, *Štinjan*, *Višnjan*, *Grožnjan*, a prema sjeveru i u slovenskoj Istri: *Sežana*, *Piran* i dr.,⁵ koja su imena iste strukture, ali u nekima od njih nije prepoznatljiv romanski antroponim.

U osnovi ojkonomima ove strukture nalazi se osobno ime ili nadimak Romana, koji su imali svoje funduse po Istri, a naročito u pulskom ageru.⁶ Skupina posjedovnih ojkonomima javit će se ponovno u Istri kod Hrvata za kasnog feudalizma, i to kao prilično beznačajna skupina.

3. Ojkonomi romanskog (istriotskog, furlanskog) postanja: *Boljun* (Bz), *Oprtalj* (B), *Brtonigla* (B), *Kastav* (O), *Košćer* (B), *Kaldir* (B), *Lame* (R), *Lim* (R), *Žminj* (R), *Baliol* (P), *Polača* (B), *Vrsar* (R), *Račice* (Bz), *Puče* (K), *Brgud* (L), *Brgudac* (Pz), *Vetva* (L), *Brgud* (Bz), *Milje* (K), *Kopar* (K), *Fojba*⁷ (Pz), *Karojba*⁷ (Pz) i dr.

5 Takvi su ojkonomi još *Rižan*, *Ceprovan*, *Vedrian*, *Ozeljan*, *Borjana*, usp. A. Grad, K etimologiji toponima Ljubljana, *Onomastica jugoslavica*, VII, 1978, str. 81.

6 C. de Franceschi, *La toponomastica del antico agro poleso desunta del documenti, Atti e memorie della società istriana*, LI—LII, 1939—1940, Poreč 1941.

7 Od lat. fovea → fuobia → Fojba 'jama'; Karojba ← Quadruvia, v. A. Grad. o. c., bilješka 5.

4. Ojkonimi novijeg romanskog (mletačkog, talijanskog) porijekla: *Baderna* (Pč), *Bale* (R), *Bač* (K), *Kanfanar* (R), *Krbune* (L), *Medulin* (P), *Muntizana* (Pč), *Pomer* (P), *Premantura* (P), *Valkaneta* (Pč), *Valtura* (P), *Kringa* (Pz)⁸ itd.

Etimološka i tvorbeni struktura u tim ojkonimima prepoznatljiva je samo stručnjacima. Tvorbeni segmenti jezično razlučeni nemaju za korisnike imena nikakva značenja na planu sadržaja, pa ih se ne može uzeti kao samostalne jedinice, jer ne znače više ništa kao riječi ni na planu izraza.

Istovjetne sekvencije fonema javljaju se u završnom dijelu toponima *Mrčenigla* (kao u *Brtonigla*⁹), *Kašćerga* (kao u *Sočerga*⁹). U neprepoznatljivim segmentima izraza ostaju nejasni elementi značenja.

Razlaganje romanskih ojkonima na segmente »osnove« i »sufikse«: *Pol-ača* (: *Pitomača*), *Filip-an* (: prezime *Prodan* i ojkonim *Prodani*), *Fortica* (← tal. *fortezza* : *Stražica*, *Krnica*),¹⁰ nastaje pučkom etimologijom i ugledom na produktivne tipove u istarskoj ojkonimiji. Na taj način već toponimizirani izraz razlaže se na pseudotoponomastičku osnovu i afiks i vezuje se na postojeće produktivne modele. Tako nastaje i kod hrvatskih neizvedenih toponima morfologizacija i toponimizacija završnih elemenata i oni na taj način postaju afiksalna, tj. izvedena imena.

Ojkonimi romanske provenijencije i ojkonimi koji su romanskim posredništvom ušli u hrvatski jezik bez hrvatskih topoformanata ne ulaze u prikaz strukturalno-tipoloških obrazaca istarske ojkonimije.

B. Hrvatske ojkonime u Istri s obzirom na strukturalne tipove svrstavamo u ove skupine.¹¹

- I. Ojkonimi koji izravno imenuju zemljopisni objekt,
- II. Ojkonimi koji posredno imenuju zemljopisni objekt,
- III. Ojkonimi koji imenuju ljude na određenom objektu.

⁸ Vidi P. Šimunović, Značajke buzetske toponimije, *Onomastica jugoslavica*, VII, 1978, bilješka 49.

⁹ Teško je prihvatiti Ribarićeve etimologije za toponime *Mrčenigla* (mačer, mačera + nigla (< *nucula* 'orahovo brdo'), *Sočerga* (*sanctus Quirinus*), *Brtonigla* i dr. jer različite fonemske postavbe u romanskom ne mogu dati iste reflekske u hrvatskom. J. Ribarić, Razmjestaj jugoslavenskih dijalekata na poluotoku Istri, *Srpski dijalektološki zbornik*, IX, Beograd 1940, str. 23—24, 27—32.

¹⁰ Zemljani sud. Iz toga su kraja poznati istarski grnčari. Kao metafora označuje udubljeno mjesto kao zbiralište vode. Usp. P. Skok, *ERSHJ*, II, str. 196, s. v. krina. Vidi još N. I. Tolstoj, Slavjanskaja geografičeskaja terminologija, iz. »Nauka«, Moskva 1969, 218. i d.

¹¹ Strukturalne tvorbe zadane su sui generis i razlikuju se od klasifikacija po značenju određenim teoretskim ili autorskim principima i ove neminovno nose subjektivni biljeg.

Ove tvorbe izložit ću prema principu provedenu u svojoj raspravi: Struktura naziva u religiji, *Onomastica jugoslavica*, 2, 1971, 12—29, i prilagodenom Majtanovim principima izloženim u radu M. Majtán, *Strukturne typy slovenských chotárných názvov*, IV. slovenská onomastická konferencia, Zborník materiálov, Bratislava 1973, 147—160.

Prve dvije skupine zemljopisnih imena mogu označavati različite vrste zemljopisnih objekata, a treća skupina odnosi se samo na naselja i zadana je određenim strukturalnim tipovima.

I. Ojkonimi koji izravno imenuju objekte

Pripadnost ovoj skupini određuje se ojkonimima koji imaju jedan leksički morphem (dijele se na jednočlane neizvedene i jednočlane izvedene ojkonime) i ojkonimima s dva ili više leksičkih morfema, a svrstavaju se u potskupine

- a) ojkonimijske sraslice,
- b) složene ojkonimijske sintagme.

0. Jednočlani neizvedeni okkonimi

Ovi ojkonimi nastali su leksičko-semantičkim načinom tvorbe. Njihova osnovna imenica, koja je poslužila motivom imenu, prelazi iz apelativnog polja gdje je imala funkciju označavanja u onomastičko polje gdje dobiva funkciju imenovanja. Pri tom se leksički sadržaj promeće, izravnim vezivanjem apelativa uz zemljopisni objekt, u onomastički sadržaj, pa stvoreno ime identificira objekt i izdvaja ga iz vrste srodnih objekata. S obzirom na izražavanje stvarnih značajki objekta sadržajno razlikujemo ove potskupine

0.1. Ojkonimi od zemljopisnih termina: *Bregi* (O), *Brdo* (L, Bz), *Brda* (B), *Dane* (Bz), *Dana* (Bz), *Dol* (Bz), *Draga* (Pz x 3, K, O, L, Bz), *Hum* (Bz), *Slum* (Bz), *Čela* (Bz), *Klana* (O), *Konac* (L), *Livade* (B), *Luka* (L), *Laka* (B), *Kras* (B), *Klis* (Pč), *Strped* (B), *Obreš* (L), *Obersš* (Pz), *Oblog* (Pč), *Obrov* (K), *Obrš* (O, Pz, K), *Odolina* (K), *Oprič* (K), *Plat* (L), *Nugla* (Bz), *Planjave* (K), *Prodol* (P), *Polje* (Bz), *Ravne* (Bz), *Ravna* (L), *Strane* (B), *Korona* (Bz), *Vala* (Bz), *Vrh* (Bz), *Vrhi* (Pč).

Značenje mnogih toponima sjeverne Istre koji su ovdje navedeni u skupini topographica, kao na primjer: *Brajde*, *Brgud*, *Brul*, *Čiritež*, *Dane*, *Huba*, *Jarna*, *Korona*, *Korta*, *Krkuš*, *Krug*, *Lisina*, *Nugla*, *Pivka*, *Podgaće*, *Slum*, *Strped*, *Škrilj*, *Varda*, *Zatka*... naveo sam u radu *Značajke buzetske toponimije*, *Onomastica jugoslavica*, 7, Zagreb 1978, 53—74. (Bz), *Dubrova* (Pz), *Dob* (B), *Brul* (Bz), *Uluka* (Bz), *Urihi* (Bz).

S teoretskog gledišta termini kao apelativi označuju klasu istorodnih zemljopisnih objekata, a termini u ojkonimskoj funkciji imenuju pojedinačno te objekte. Takvi termini, čija je uporaba svedena u granice mjesnih govora, a sadržaj maksimalno sužen usredotočen na zemljopisni objekt takvih karakteristika, lako se desemantiziraju i sljubljuju s objektima koji im postaju stvarni toponomastički sadržaji, a izraz u postavi fonema bez leksičkog (terminološkog) značenja postaje ime koje drukčijom zvukovnošću razlikuje određen objekt od drugih objekata.

0.2. Ojkonimi motivirani objektima na terenu: *Grumo* (B), *Kamik* (P), *Krog* (Bz), *Brus* (Bz), *Peć* (Bz), *Škrilji* (Pč), *Griža* (Bz), *Cunj* (Bz) *Hrib* (Bz).

0.3. Ojkonimi motivirani fitonimima: *Brest* (Bz,Pz), *Oskoruš* (Bz), *Dobrova* (Bz), *Dob* (B), *Brul* (Bz), *Uluka* (Bz), *Urihi* (Bz).

Značajke zadnjih dviju skupina izražavaju tipičnost, istaknutost tih objekata na terenu, a ne mnoštvo, koje i ne bi bilo motivom imenovanja, jer bi pri tom izostao razlikovni element u obilježjima objekta i u izrazu, kojima se toponimi izlučuju i razlučuju u okolišu sličnih objekata. Ojkonimi u singularnim likovima motivirani fitonimima nalaze se posvuda na terenu drevne slavenske kolonizacije.¹² Za Istru su potvrđeni već u 13. stoljeću u Istarskom razvodu.¹³

0.4. Ojkonimi motivirani vodom: *Blata* (L), *Čiritež* (Bz), *Boljun* (B), *Lim* (R), *Lame* (R), *Kali* (O), *Močilo* (Bz), *Mlaka* (Pz), *Jarna* (Bz), *Jazi* (Bz), *Jezero* (Bz), *Ponikve* (Bz), *Pivka* (Bz), *Peroj*¹⁴ (P), *Potoki* (O), *Puč* (Pz), *Puče* (K), *Fontana* (Bz), *Šterna* (B), *Slatini* (Pz), *Soline* (Bz), *Slap* (Bz), *Sopot* (Bz).

Podskupina ojkonimskih hidronima motivirana je stajaćim vodama, močvarnim, kaljužastim zemljištem, vrucima i protočnim vodama. Takvi su ojkonimi većim dijelom locirani u sjevernoj Istri i na obroncima Učke i Čićarije, na utocima u Mirnu. Vode u životu puka imale su prvorazredno značenje, što se vidi po hidronimima potvrđenim u Istarskom razvodu. Ondje su se imenovane lokve, kao zajedničko dobro, nalazile na granicama općina s pravom svih graničnih općina na njihovo iskorištavanje.

0.5. Ojkonimi motivirani ljudskom djelatnošću: *Krč* (Bz), *Krti* (Bz), *Brajde* (Bz), *Meja* (Bz), *Korta* (Bz), *Huba* (Bz), *Gradina* (R, Bz, Pč), *Katuni* (Pč), *Sela* (Pz), *Malini* (L), *Laze* (Pz), *Ograde* (R), *Presika* (L), *Trebež* (Bz), *Zatka* (K).

0.6. Preneseni ojkonimi: *Rim* (Bz), *Velebit*. Takvi ojkonimi nastaju ugledom na osobine objekta sada prenesenog imena (u Rimu je značajno rimsko arheološko nalazište) ili ih puk migracijom donosi iz starog kraja i njima imenuju novu postojbinu.¹⁵

0.7. Ojkonimi metaforičkog postanja: *Baćva* (Pč), *Gaba* (Pč), *Krkuž* (Bz), *Kuk* (Bz), *Rebar* (Bz), *Kotli* (Bz), *Žleb* (Pz), *Paradiz* (P). Za razliku od redovita imenovanja, pri kojem se imenom implicitno i sažeto izražavaju odabirne značajke objekta, u prenesenim ojkonimima i ojkonimijskim

12 F. Bezlaj, *Eseji o slovenskem jeziku*, Ljubljana 1967, str. 164.

13 P. Šimunović, *Toponimija Istarskog razvoda*, *Onomastica jugoslavica*, VI, Zagreb 1976, str. 24.

14 *Peroj* (u puku *Perčja*) štokavsko je naselje u Istri. Naselili su ga Crnogorci u XVI. stoljeću. Vjerojatno su i ime donijeli sa sobom. *Paroj/poroj/peroj* dolazi kao zemljopisni termin u bugarskom, makedonskom u značenju 'suh potok'. U Crnoj Gori je toponim. Drži se da je iz arb. *përroi* od *përrua* 'potok'. Usp. P. Škok, *ERHSJ*, III, str. 12.

15 Na tom principu zasnovana je kolonijalna ojkonimija Novoga svijeta.

metaforama prisutan je emocionalni odnos imenovatelja prema zemljopisnom objektu. Upravo taj afektivni otklon od neutralnog načina imenovanja uzrok je nastanku toponomastičkih metafora.

Skupinu jednočlanih neizvedenih ojkonima karakteriziraju imena koja dolaze i na druge vrste topografskih objekata. U njima je topofor-
mant \emptyset , je npr. dočeci *-a* (*Klana, Laka*) *-o/-e* *Čelo, Polje* imaju funkciju gramatičkih morfema, a sufiks *-ac* (*Konac*), *-ik* (*Kamik*), na primjer pojavljuju se u dotoponomastičkoj strukturi imenica toponimiziranim tim sufiksom, kao npr. i prefiks *o-/ob-* u ojkonimima: *Obreš, Oblog, Obrov*, prefiks *pre-* u *Preseka itd.*, pa takvi morfemi nemaju status topoformanta u navedenim imenima.

Ojkonimi te skupine javljaju se u likovima jednine i množine. Dvo-
jaki likovi nemaju gramatičko svojstvo broja, već leksičke vrijednosti zasebnih jedinica, *Breg* i *Bregi* nose zasebne toponomastičke sadržaje i označuju zasebna naselja.

Ojkonimi imenuju izravno objekte i dolaze uvijek samostalno u nominativu. Prema tome likovi *Ravne/Ravna, Dana/Dane* (:dъno), *Nugla* (:vъn ugla), *Brul* (:brula), *Slatini* (: slatina, dijalektalni oblik N. pl. ž. r.), *Rebar* (:rebro)... nastali su konverzijom, tj. promjenom roda (*Dana, Nugla*) gramatičkog broja i roda (*Dane*) promjenom u sklonidbenom obrascu (*Ravna, Brul*) i ponašaju se kao nominativni oblici, a gramatički morfem određuje im gramatičku kategoriju roda, broja i padeža.

Te su pojave rezultat gubljenja leksičkog značenja u ojkonimima i njihova izravna vezivanja uz zemljopisni objekt. Zbog toga se gramatički rod ojkonima prilagođuje rodu apelativa koji taj objekt označuje, i to restituiranjem najfrekventnijeg padeža (koji u komunikacijskoj praksi obično nije nominativ) za službu nominativa, konzerviranjem dijalekatskog oblika nominativa (*Slatini*) i fonetskim ponašanjima na spoju leksičkog i gramatičkog (tvorbenog) morfema (*Vrhi*).

S obzirom na proces imenovanja u navedenim su podskupinama zastupljena dva načina imenovanja a) imena topografskog karaktera upućuju izravno na objekt: *vrh = Vrh, peć = Peć* i b) imena metaforičkog postanja upućuju na objekt s pomoću sličnosti i slike, koja je u osnovi svake metafore: *Bačva ~ bačva, Kuk ~ kuk; Paradiz ~ paradiz*, tj. lokalitet nalik na *bačvu*, na *kuk*; s obiljem plodina kao u *paradizu*. Toponomastičke metafore nastaju brzo, angažirano, sublimiraju karakteristike objekta slikom. Kako se takva motivacija brzo gubi u svijesti korisnika takvih imena, metaforička se imena brzo desemantiziraju, ili se, naprotiv, izravnom sljubljenosti uz zemljopisne objekte poopćuju i preuzimaju ulogu zemljopisnih termina označujući svaki topografski objekat takvih karakteristika (*kuk, grlo, ždrijelo, glava, rukav* itd.).

Dvije manje jedva zastupljene skupine istarskih jednočlanih neizvedenih ojkonima čine:

0.8. Ojkonimi od osobnog imena bez afikslnih dodataka, kao što je oronim *Perun* (kult slavenskog božanstva u vezi s kultom vrhunaca),¹⁶ s raseljenim pastirskim staništima *Trebišća* i *Petřebišća* u okolišu, i toponimi motivirani svetačkim imenom, u kojem katkada izostaje pridjev *sveti*: *Donat* pored *Sveti Donat*.

0.9. Pridjevski ojkonimi nastali eliminiranjem identifikacijskog člana u imenu: *Kriva* (O), *Oštri* (L). Toponomastički je ovaj tip vrlo indikativan jer pokazuje da u komunikaciji toponim odbacuje manje obilježeni član (član indetifikacije), a zadržava razlikovni. Uzrok je toj pojavi deseman-tizacija imena, njegova izravna sljubljenost s objektom, pri čemu je za ime leksički sadržaj nebitan, a razlikovno obilježje bitno, jer ga ono individualizira i izdvaja iz klase istih designata na koje bi se mogao odnositi leksički sadržaj eliminiranog člana (redovito zemljopisnog termina). Mnogi pridjevski ojkonimi toga tipa počinju se onda i gramatički ponašati kao imenice: *Učka*, *Medveja*, *Volosko* i dr.

1. Jednočlani izvedeni ojkonimi

Ovi se ojkonimi odlikuju morfološkim načinom tvorbe. Za razliku od morfološkog postupka u gramatičkim kategorijama, u kojima se mijenja samo oblik istog imena, morfološkom tvorbom nastaju nova imena. U tvorbenoj strukturi imena prepoznatljivi su produktivni i neproduktivni elementi (produktivni u doba nastanka imena) koji nose mjesno, topografsko značenje (ako su imena nastala od apelativa) ili posvojno, pripadničko značenje (ako su imena nastala od antroponima: osobnih imena, prezimena, nadimaka).

1.1. Izvedeni ojkonimi sufiksne tvorbe s mjesnim značenjem tvore se ovim sufiksima:

-ac. Dolazi na imeničke i pridjevske osnove a) u funkciji poimeničavanja pridjeva: *Strmac*, U istoj funkciji poimeničavanja, odnosno univerbizacije, javlja se -ac u ojkonimima zoonimne i fitonimne motivacije: *Veprinac* (O); *Topolovac* (Bz), *Dračevac* (Pč), *Grabrovac* (R), *Višnjevac* (Bz), *Smrekovac* (Bz). Pitanje je koliko bi se moglo sa strukturalnog gledišta govoriti o proširenom sufiksu -ovac/-evac, -inac distribuiranom na nepalatalne imeničke osnove (-ovac), na palatalne toponomističke osnove (-evac) i na imena s imenicama a-deklinacije (-inac),

b) u službi razlikovanja bliskih objekata s istom toponomastičkom osnovom: *Bolunac* (L): (*Bolun*), *Brgudac* (O): (*Brgud*), *Brežac* (Bz), *Brežec* (Bz): (*Breg*), *Klanac* (Bz): (*Klana*), *Gradac* (Bz): (*Grad*), *Kavranac*: (*Kavran*)

c) nosi ideju deminutivnosti: *Kalac* (O), *Rukavac* (O),

16 N. Zic, O Perunovu kultu u Istri, *Historijski zbornik*, VII, 1954, 233—234.

U strukturi imena na *-ac* razlikujemo ove obrasce: *O + d* (*Štrmac*)
O + (d + d) (*Topolovac*).

-ak: *Pišćetak* (Pč), *Vrhak* (Bz)

-āk: *Kružljak* (Pz), *Ustljak* (B), *Kožljak* (L), *Pasjak* (O), *Sušak* (= suhi potok), *Učjak* (P), *Kobiljak* (Bz), *Orljak* (Bz), *Stražnjaki* (Bz), Oba sufiksa pridodana su imenskim i pridjevskim osnovama sa značenjem 'mjesto sa svojstvima izraženim u toponomastičkoj osnovi' (:*Sušak*) 'mjesto koje je u vezi s onim što je izraženo toponomastičkom osnovom' (*Učjak*). Tvorbeni je obrazac: *O + d* (*Vrhak*) i *O + (d + d)* (*Stražnjaki*).

-šćak: *Klenovšćak* (Bz), *Zrenišćak* (Pz) nastali su univerbizacijom poimeničavanja pridjeva. Tvorbeni obrazac: *O + d*, *O + (d + d)*.

-ce: *Selce* (O), *Brce* (O), *Dance* (Bz). Tvorbeni obrazac: *O + d*.

-ica. Javlja se u tri funkcije: a) supstantivira adjektive (odnosno glagolske participe) tvoreći toponime sa značenjem 'mjesto gdje se nalazi ili se nalazilo to što je izraženo osnovom': *Glibočica* (Bz), *Devnica* (Bz), *Melnica* (P), *Mošćenica* (O), *Pleševica* (Bz), *Brezovica* (Bz), *Drenovica* (Bz), *Čerišnjevica* (B),

b) služi za razlikovanje bliskih lokaliteta čija imena imaju istu toponomastičku osnovu: *Stražica* (Bz), *Brajdice* (Bz), *Gorica* (Bz), *Mejica* (O), *Krasica* (Pč, B), *Glavica* (B, Bz), *Dolica* (P), *Vardica* (B), *Valica* (Bz),

c) vezana toponomastičkom funkcijom za prethodnu skupinu nosi ideju demunitivnosti: *Račice* (Bz), *Sestrice* (otoci u okrugu R), *Vodice* (Bz), *Brčica* (Pz), *Gaćice* (O), *Smokvica* (L), *Hruščica* (Bz), *Lipica* (Bz).

Sufiks *-ica* dolazi na imeničke osnove (*Vodice*) i univerbizacijom na pridjevske osnove. Složeni sufiks *-ovica* dodaje se nepalatalnim, a *-evica* palatalnim osnovama. Tvorbeni su obrasci: *O + d* (*Krasica*), *O + (d + d)* (*Brezovica*), *(O + d) + d* (*Pleševica*). Tvoreni ovim sufiksom, ojkonomi su prvotno označavali 'mjesto gdje se nalazi ili se nalazilo to što je izraženo toponomastičkom osnovom' (*Vodice*), 'mjesto koje ima značajke izražene toponomastičkom osnovom' (*Sestrice*).

-šćica. Složeni sufiks (*-ski + -ica*) nastao univerbizacijom pridjeva na *-sk-* i toponomastičkog apelativa koji je iščezao: *Omolščica* (Pz) (= Omolska vas), *Boljunščica* (= Boljunska rijeka), *Pazinščica* (= Pazinska rijeka), *Komunščica* (Bz) (= komunska zemlja). Tvorbeni je obrazac *O + d* (*d + d*), a znači 'mjesto koje je blizu ili je u kakvoj vezi s toponimima u osnovi'.

- ik. Vrlo je slabo zastupljen. Dodaje se imeničkoj osnovi: *Planik* (Bz) i pridjevskoj: *Trštenik* (Bz). Tvorbeni obrazac $O + d$ i $O(+d) + d$, a znači 'mjesto karakteristično onim što je sadržano u toponomastičkoj osnovi'.
- ina. Dodaje se imeničnim osnovama: *Vršin(e)* (Pz), *Škrbine* (Bz), *Soline* (Bz), *Brčine* (Bz), *Dvorine* (B), *Selina* (Pč). Tvorbeni je obrazac $O + d$, a znači 'mjesto na kojem se nalazi ili se nalazilo ono što je sadržano u toponomastičkoj osnovi'.
- šćina. Složeni sufiks (-ski + -ina) nastao univerbizacijom u danas neprepoznatljivoj strukturi: *Doli(n)šćina* (Pz) (= *dolinski predjel) *Lesi(n)šćina* (Bz) (= *lesinski kraj). Tvorbeni je obrazac $O + (d+d)$, a znači 'mjesto s karakteristikama sadržanim u toponomastičkoj osnovi'.
- išće. Dodaje se imeničnim osnovama: *Lanišće* (Bz), *Ržišće* (L), *Išišće* (L), *Gradišće* (O, Pz), *Lazišće* (Pz), *Melišće*; *Blagdanišće* (Pz). Tvorbeni je obrazac $O + d$, a znači 'mjesto gdje se nalazi ili se nalazilo ono što je izraženo toponomastičkom osnovom'.

Ostali sufiksi u navedenim funkcijama dodani toponomastičkim osnovama u istarskim ojkonimima gotovo su zanemarljivi.

1.1.1 Izvedeni ojkonimi sufiksalne tvorbe s posvojnim značenjem. Ojkonimi ove skupine imaju posvojnu, pripadničku funkciju. Izražavanje te funkcije uvjetovano je odnosom prema osnovi u kojoj je antroponim ili apelativ s idejom vlasnosti (*knez, ban, komun, crkva*). Taj odnos izražavaju ovi sufiksi:

- ac (-ovac/-evac): *Vrbanac* (Bz), *Savronac* (Bz), *Markovac* (B), *Medulovac* (Pz) *Ukovac* (B), *Perkovac* (L). Tvorbeni je obrazac $O_A + d$ i $O_A + (d + d)$; nastao univerbizacijom (*Vrbanov posjed ...* itd.).
- šćina (-ovšćina): *Markovšćina* (B). Obrazac $O_A + (d + d)$; nastao univerbizacijom.
- išće: *Salamunišće* (Pz), *Komarišće* (Pz), *Cigarišće* (Pz), *Marišće* (Pz). Obrazac $O_A + d$; nastao univerbizacijom.
- ija. U ojkonimiji Istre to je vrlo čest i karakterističan sufiks u kolektivnu značenju dodan antroponimnoj i kvaziantroponimnoj osnovi. Ovaj sufiks u Istri dolazi umjesto drugih sufikasa, u neslužbenoj uporabi imena, na onim ojkonimima 4. skupine, koju čine patronimički ojkonimi na -ići i -ci, porodično-zadružni ojkonimi i dr. koji imaju značenje 'ljudi koji potječu od koga, odnekud ili se bave nečim', a ovim ga sufiksom promeću u ideju lokaliteta sa značenjem 'mjesto gdje takvi ljudi žive': *Čićarija* (Bz): ('mjesto gdje žive Čići'), *Ungarija* (B): (:Ungari), *Pintorija* (Bz): (:Pintori), *Jurčanija* (Bz): (:Jurčani), *Tičarija* (B): (:Tičari), *Komarija* (Bz): (:Komari) itd. Tvorbeni je obrazac $O_A + d$.

1. 1. 2. U ovu skupinu ulaze imena nastala izostavljanjem toponomastičke imenice. U njima ulogu posvojnog, pripadničkog elementa preuzima pridjev tvoren od osobnog imena ili od toponomastičke imenice:

a) pridjevi od osobnog imena tvoreni sufiksima

- o* (-*ju*): *Draguč* (Bz), *Dobreč* (O), *Bršeč* (O), *Lupoglav* (B),
- ov/-ev*, -*in*: *Masново* (B), *Vlahovo* (L), *Budičín* (P),
- sk-*: *Vlaško* (L).

b) pridjevi od općih imenica tvoreni sufiksima

- ja*: *Vranje* (Pz), *Dedveja* (O),
- sk-*: *Volosko* (O), *Konjsko* (O), *Učka* (O),
- n-*: *Koromačno* (L).

Tvorbeni je obrazac [D + (O)]

Sufiksima -*o*, -*ov/-ev*, -*in* označuje se u toponimima antroponimnog postanja pripadnost jednoj osobi, a sufiksom -*sk-* označuje se kolektivna vlasnost.

1. 2. Izvedeni ojkonomi prefiksalne tvorbe

Prefiksi se ne formaliziraju kao sufiksi i kudikamo bolje čuvaju svoje značenje u toponimijskoj tvorbi. Oni nisu, dakle, samo dio imenske strukture, već su nosioci značenja koje imaju kao prijedlozi, tj. određuju prostorni odnos objekta i vrše lokalizacijsku funkciju.

Prefiksadni ojkonomi nastali su univerbizacijom prijedložnih konstrukcija: (polje) *pod bregom* → *Podbreg*,
(naselje) *pod Labinom* → *Podlabin*.

Prijedlozi u ovim ojkonomijskim tipovima svoju sintaktičku funkciju zamjenjuju značenjem prostornog odnosa, koji se očituje u tim tvorbenim strukturama; pri čemu su *Podbreg*, *Zarečje*, *Potpječ* imenovani izravno proprijalizacijom apelativne sintagme, a *Podlabin*, *Potpčan* i dr. posredno prema značajnijim ojkonomima (*Labin*, *Pičan*).

Utvrđiti proprijalnu funkciju prefiksa nije jednostavno u postavi u kojoj se on javlja i u apelativa. Često su prefiksadni apelativi dobili, bez ikakvih izmjena u liku, onomastičku funkciju: *Oberš* (Pz), *Prodol*, *Osoje*, *Usoje*, *Presika*, *Preseka*, *Obrov*, *Obrš*, pa takve ojkonime navodimo u skupini jednosložnih neizvedenih imena. U tu grupu spadaju i ojkonomi čija nam tvorbeni struktura više nije motivirana, kao npr. u ojkonomu *Zamask*, potvrđenu tako već u Istarskom razvodu. Tamo pripadaju i ojkonomi romanske tvorbe: *Oprtalj* (:ad portole) i hibridna imena od hrvatskog prefiksa stopljena s romanskim imenom: *Vodnjan* (:v- *Adiguano), *Valtura* (:v-altura). U prefiksadnim ojkonomima, kod kojih je prefiks pridodan ojkonomu, proprijalna funkcija nazočna je već u osnovnom ojkonomu *Potpčan* (:Pičan), *Podlabin* (:Labin).

Istarski ojkonomi prefiksalne tvorbe javljaju se s ovim prefiksima:

na-: Nasela (L)

pred-: Preluka (O),

pod-: Podrebar (Bz), Podbreg (Bz), Podgriža (Bz), Potpeć (Bz), Potkuk (Bz), Podlabin (L), Podmeja (Bz), Potpićan (L), Potrti (Pz)

za-: Zabrdica (Bz), Zabrdica (B), Zabreg (Pz), Zagrad (O), Zagora (O), Zagaj (L), Zazid (Bz), Zavrh (Pz)

vrh-: Vrhpolje (K)

(*vbn-*) Nugla (Bz).

Tvorbeni je obrazac $d + O_a$ i $d + T$, sa značenjem 'mjesto gdje se nalazi objekt izražen osnovom'. Najčešći je prefiks *pod-* i označuje naselja u podnožju brda na okrajcima polja i *za-* koji pored položaja objekta pokazuje i mjesto odakle je lokalitet imenovan. S obzirom na osnovu, prefiks se dodaje već poznatom ojkonomu (*Potpićan*, *Podlabin*), ili toponomastičkoj imenici koja ima ulogu toponomastičkog orijentira (*Zazid*, *Podgriža*).

1. 2. 1. Prefiksarno sufiksni ojkonomi

Ovaj je tip slabo zastupljen: *Podgaće* (Bz), *Podgrbica* (Pz), *Podrečak* (Bz), *Podložje* (B), *Zarečje* (Pz), *Petrebisća* (O). U osnovi je izvedena toponomastička imenica kao u toponimu (*Petrebisća*). Tvorbeni je obrazac $d + O + d$ (*Završje*) i $d + (O + d)$ (*Petrebisća*).

U ovu skupinu moglo bi se uvrstiti rijetke ojkonomime *Stomorina*, *Sočerba*, *Sativanac*, *Satlovreč*, kojima je osnovni morfem antroponim od svetačkog imena. Predmetak *sat-* *st-*, *so-* (od lat. *sanctus*) javlja se u strukturalnoj funkciji prefiksa označujući 'naselje uokolo sakralnog zdanja posvećenog svecu čije je ime u osnovi' (Marija, Ivan, Lovre).

Tip prefiksarnih i prefiksarnosufiksarnih ojkonomima u izvjesnoj je korelaciji s prijedložnim ojkonomima u kojih je, međutim, jače naglašena određenost prema drugom objektu (*Poli Farož*). U tvorbenom smislu ovi su ojkonomi nastali supstantivizacijom, dok je u ojkonomima s prijedlozima zadržan sintaktički način tvorbe.

2. Višečlani ojkonomi

Zemljopisna imena s dva ili više leksičkih morfema ponašaju se kao binarne sintagme od kojih jedan član (obično imenica) ima funkciju identifikacije objekta, a drugi član (obično atribut) diferencijacije toga objekta. Poredak sastavnica u višečlanu imenu stalan je, fiksiran i djeluje kao jedinstvo tvorbenih elemenata: *Nova Vas* = naselje \neq vas je nova.

Višečlana imena, za razliku od izvedenih na primjer, karakterizira sintaktički determinativni odnos.

2.1. Ojkonimske sraslice. Ovaj tip je nastao sraštanjem dvaju (ili više) korijenskih morfema u jedinstvenu toponomastičku sintagmu.

U ojkonimske sraslice ne mogu se uvrstiti ojkonimi slične romanske tvorbe: *Valdebek* (P), *Valbandon* (P), *Volkanela* (Pč), *Valmoviosa* (Bz), *Mutvoran* (P), ni hibridna imena *Villadol* (K), *Villanova* (Pč, L), jer nisu ni značenjski ni tvorbeno, ni pripadnošću jezika (*Villanova*) objašnjivi korisnicima tih ojkonima. To su neprozračne sraslice u kojima se prvotna struktura ne očituje.

Ni ovaj tip ojkonima nije jako zastupljen u Istri. Sraštanje leksičkih morfema u jedinstvenu toponomastičku sintagmu provodi se:

2.1.1. sljubljuvanjem pridjeva (ili brojeva) i imenice:

Beligrad (Bz), *Črnigrad* (Bz), *Novigrad* (B), *Dvigrad* (R), *Grdoselo* (Pz). Tvorbeni je obrazac ($D + O$),

2.1.2. sljubljuvanjem pridjeva i imenice s pomoću konfiksa (k):

Gologorica (Pz). Tvorbeni obrazac: ($D - k - O$).

2.2. Višečlana determinativna imena

U ojkonimima je kraće ime prikladnije za obavljanje onomastičke funkcije. U istarskoj ojkonimiji višečlanih imena nema mnogo; odnose se na naselja, koja su manja veličinom, gospodarskim, upravnim ili kojim drugim sadržajem.

S obzirom na postojanost i poredak leksičkih morfema ti ojkonimi se u praksi javljaju kao dvojake toponomastičke sintagme.

— Diskursivne toponomastičke sintagme nemaju stalnu, neizmjenjivu postavu članova sintagme, pa se u govornoj praksi (kad uz identifikaciju nije potrebno navesti distinktivni član radi razlikovanja objekta istog identifikacijskog člana) često taj dodatak ispušta kao suvišan: *Gabrijelići* (na Brigu), (Gornja) *Nugla*, *Katun* (Trviški) i sl. Zbog toga diskursivne toponomastičke sintagme često razdružuju svoje članove.

— Postojane toponomastičke sintagme imaju stalan, neizmijenjen poredak članova koji sačinjavaju

a) pridjev + imenica: *Blatna Vas* (Bz), *Nova Vas* (B, L, O, Pč), *Stari Grad* (R), *Debela Griža* (O), *Crni Vrh* (Pč), *Vela Čumprovica* (Pz). Ovdje se mogu uvrstiti skorašnji talijanski ojkonimi: *Val Majera* (P), *Tre Vali* (R).

Ovoj skupini pripadaju antonimni ojkonimi: *Gorenja Vas*: *Dolenja Vas* (Pz), *Veli Mlun*: *Mali Mlun*, *Gornji Rukavac*: *Dolnji Rukavac*, *Gorenji Orbanići*: *Dolenji Orbanići*, *Stari Pazin*: (Pazin).

U tim ojkonomima atributivni dodatak ima deskriptivnu funkciju s obzirom na imenovani objekt (*Blatna ~, Nova ~, Debela ~, Crni ~*) i(li) označuju položaj objekta s obzirom na antonimni ojkonom, koji može biti identificiran zemljopisnim terminima u toponomastičkoj funkciji (*vas*) ili toponima (*Mlun*). Tvorbeni je model: $D + O$.

b) Druga skupina određena je prostornim odnosom ili administrativnom pripadnošću imenovanog naselja značajnijem naselju čiji se kretik nalazi u atributu imenovanog naselja: *Rovinjsko Selo* (R), *Ročko Polje* (Bz), *Sovinjska Brda* (Bz), *Moščenička Draga* (O), *Milotski Breg* (:Milotić), *Lovranska Draga* (O), *Motovunski Novaki*. Tvorbeni je obrazac: $D + O$, pri čemu identifikacijski član može biti zemljopisni termin s toponomastičkom funkcijom (*brdo, polje*) ili ojkonom (*Novaki*).

c) Manja skupina dvočlanih ojkonomima s antroponimnim pridjevom, kojim se izražava pripadnost, zastupljena je ojkonomima *Petrovje Selo* (Pč) i *Salamunova Stancija* (P).

2. 2. 1. Prilično je zamjetljiva skupina istarskih dvočlanih ojkonomima motivirana imenom sveca. Takva su se imena u početku odnosila na crkvice i okolišno zemljište, a onda na naselje: *Sveti Mihovil, Sveti Martin, Sveti Juraj, Sveti Duh, Sveti Bartul, Sveti Vid, Sveti Mauro, Sveti Donat, Sveta Foška, Sveta Katarina* (otok, R) itd. Izostavljanjem atributnog dijela javljaju se krnja imena od samog antroponima (*Katarina, Donat*), koja nisu osobina slavenske ojkonomije i vrlo su nepraktična u govornoj komunikaciji.

Kako je po nekoliko naselja imenovano istim svecem, javljaju se složenije tvorbe: *Sveti Ivan od Šterne, Sveti Petar u Šumi*, dakle dodacima koji im određuju položaj. Sve dvočlane ojkonomijske sintagme imaju tvorbeni obrazac ($D + O$), a ove posljednje: $(D + O + (p + D))$.

3. Ojkonomi posredne motiviranosti

Ojkonomi ove skupine vrlo su slabo zastupljeni u svakoj ojkonomastici pa i u istarskoj. Imenuju zemljopisni objekt s pomoću drugog objekta. Prijedložne konstrukcije karakterizira sintaktički način tvorbe. Prijedložnim se ojkonomom određuje zemljopisni objekt prema drugom poznatijem objektu koji je imenovan (*Vrh Lašiči*), ili je neimenovan pa ima funkciju orijentira (*Vrh Kuka*). Ojkonomi s prijedlozima imaju ustaljen lik bez obzira na časovit položaj govornika ($p + A$) → $(p + A)$. Neizmjenjen lik i neizmjenjiv poredak članova u imenu daju sintaktičkom izrazu onomastički status i priprijalnu vrijednost.

U istarskoj ojkonomiji zastupljeni su ovi prijedlozi:

na: *Na Labor* (K) *Na Poljanak* (Pz)

pod: *Pod Baštijanom* (Bz), *Pod Zapadi* (Pz), *Pod Svetom Trojicom* (Pč)

poli: *Poli Pilja* (Pz), *Poli Farož* (Pz)
vrh: *Vrh Kuka* (B), *Vrh Lašići* (Pč)

Ovi ojkonomi označuju mala naselja i zajedno s tim naseljima ovaj će tip sasvim odumrijeti u ojkonomiji. U kategoriji mikrotoponima, naprotiv, ovaj je tip vrlo čest i posvuda rasprostranjen. Tvorbeni je obrazac: $p + O_a$ i $p + O_T$.

Dosad navedeni strukturalni tipovi istarskih ojkonomi označuju različite kategorije zemljopisnih objekata s topografskim i povijesnim značenjem. Njihov smo toponomastički sadržaj redovito mogli prevesti: 'mjesto karakterizirano kojom osobinom tla i sl.' ili kao 'mjesto koje pripada komu'.

Posebna vrlo značajna i vrlo brojna skupina zemljopisnih imena odnosi se isključivo na naselja. To su pravi ojkonomi. Označuju u prvom redu: ljude, zajednicu, mnoštvo, a tek onda mjesto, njihovo prebivalište. Skladno mnoštvu na koje se ovi ojkonomi odnose, njihovi su likovi uvijek u množini (*Vidasi, Ičići, Karlovići, Zeci*). Prepoznatljivi su svojom imenskom strukturom, koja je zadana određenim sufiksima u množinskim likovima i njihovim odnosom prema osnovi, koja može biti apelativna, toponimna, etnonimska ili antroponimna.

Ti ojkonomi dolaze s:

- a) antroponimom u osnovi i sufiksima u množini. Obrazac $O_A + S_{pl}$.
- b) antroponimom u nominativu množine. Obrazac $O_A (+ N.pl.)$
- c) toponomastičkom imenicom ili toponimom i sufiksima u množini.

Obrazac $O_A + S_{pl}$.

- d) etnonimom u množini. Obrazac $O_E (+ N.pl.)$

S obzirom na značenje prepoznajemo ih kao patronimičke, porodično-zadružne, etničke, etnonimske i uslužne ojkonime.

S obzirom na strukturu tih ojkonomi podijelit ćemo ih na nekoliko tvorbenih tipova

1. Ojkonomi sa sufiksom *-ići* (*-ovići/-evići, -inići*) i sufiksom *-ci* (*-ovci/-evci, -inci*).

-ići 1.1. Ojkonomi kojima je u osnovi antroponim. Obrazac $O_A + -ići$.

S obzirom na toponomastičko značenje to su patronimički ojkonomi. Patronimičnost je zadana sufiksom *-(k)ići* i njegovim odnosom prema antroponimu ili općoj imenici u patronimičkoj funkciji. Znače 'ljude koji potječu od osobe (ili su u nekoj vezi s njom)', a patronimičnost je označena antroponimom koji je u osnovi ojkonomi i pridružnim sufiksom u pluralnom obliku: *-ći, -ovići / -evići*.

Ova je skupina najbrojnija u istarskoj ojkonomiji:

- osobno ime ili nadimak u osnovi: *Balići* (Kv), *Bratulići* (Pu), *Bralići* (Pč), *Bilići* (Pu), *Belići* (O), *Belanići* (O), *Butkovići* (Pu), *Cankovići* (Bz), *Cukrići* (Pu), *Cvitići* (Rv), *Čabrunići* (Pu), *Čepići* (B), *Čekići* (Pč), *Diminići* (L), *Delići* (Pč), *Drašćići* (Bz), *Franetići* (O), *Glušići* (L), *Gulići* (Pč), *Hreljići* (Pu), *Ilići* (L), *Juranići* (O), *Jakići* (Pč), *Jelenkovići* (Pč), *Jurišići* (Pu), *Kosinožići* (Pč), *Košutići* (Pč), *Kurelovići* (Pz), *Lukići* (L), *Malići* (Pč), *Mihelići* (Pč), *Maretići* (Pč), *Mamići* (O), *Matulići* (Pč), *Majkušići* (L), *Mengići* (Rv), *Muškovići* (Pu), *Orbanići* (Rv), *Pačići* (Pu), *Piškurići* (Pu), *Petešići* (Rv), *Rojnići* (Pu), *Rovčići* (O), *Ružići* (Pč), *Rad-dovčići* (Pč), *Soldatići* (Rv), *Starići* (Pč), *Stulići* (Pč), *Sovići* (Rv), *Slav-čiči* (Rv), *Sošići* (L), *Ušići* (Pu), *Viskovići* (L), *Veselići* (L), *Vranići* (Pč), *Velenići* (Pč), *Zadrići* (O), *Zgrabljčići* (Pč), *Žagrići* (Rv)
- apelativ s patronimičkom funkcijom u osnovi: *Carići* (O), *Kavčići* (Bz), *Mištrići* (Bz), *Maštelići* (Pč), *Končarići* (Pč).

1.2. Ojkonomi kojima je u osnovi toponim nose etnonimsko značenje i znače 'mjesto otkud potječu ljudi koji tamo žive'. Takvi su ojkonomi: *Dragoselići* (Rv), *Išići* (Pu), *Ičići* (O), *Krbavčići* (Bz), *Dubrovići* (Bz), *Lazići* (Bz), *Prodolići* (:Prodoli, Pu), *Milotići* (:Milotski Breg), *Žm*, *Šušnjići* (Pč), *Trgetarići* (Pz), *Zrinčići* (O), *Kalandrići* (Pz).

-ci. 1.3. Ojkonomi patronimijskog postanja: *Antonci* (Pč), *Bankovci* (Pz), *Grgorci* (Pz), *Jugovci* (Pč), *Lovrinci* (O), *Markovci* (Pč), *Marinci* (Bz), *Smoljanci* (Pu).

1.4. Ojkonomi etnonimskog postanja s toponomastičkim značenjem 'mjesto gdje ljudi žive': *Dolinci* (Pč, Pz, Bj), *Gorinci* (L), *Gorenjci* (K).

1.5. Ojkonomi etnonimskog postanja s toponomastičkim značenjem 'mjesto otkud potječu ljudi koji tamo žive': *Bričanci* (:Brič, Pu), *Dubrovci* (:Dubrova, Pu), *Cunjci* (:Cunj, Bz), *Grižanci* (:Griža, Bz), *Kastavci* (:Kastav, Pz), *Kršanci* (:Kršan, Rv), *Križanci* (:Kringa, Pz), *Labinci* (:Labin, Pč), *Kranjci* (L), *Trebišići* (:Trebišća, O), *Žminjci* (Pz), *Lakoselci* (Pz), *Munci* (:Mune, Pz), *Malinci* (:Malinska, Bz).

2. Porodično-zadružni ojkonomi tvoreni pluranim likom antroponima (osobnog imena, prezimena i nadimka). Tvori se po obrascu A (+ N.pl.), Toponomastičko je značenje 'naseljenici koji su u rodbinskoj vezi s rodonačelnikom čije ime nosi ojkonom'. Ta je skupina po broju naselja vrlo velika, a po postanju pripada najmlađem sloju istarskih ojkonima. Takvi su ojkonomi:

2.1. Porodično-zadružna imena: *Cesari* (Pz), *Cokuni* (Pu), *Čuki* (O), *Cveki* (Pu), *Čeki* (Pz), *Diraki* (O), *Dragozeti* (Pu), *Jadreški* (Pu), *Jaski* (Pu), *Jugi* (O), *Jaruhi* (Pč), *Kresini* (Rv), *Marasi* (Pč), *Mihani* (O), *Milasi* (O), *Matulji* (O), *Mohori* (Pz), *Mikci* (B), *Matiki* (Rv), *Mužini* (Rv), *Močibobi* (Pč), *Novaki* (Pz), *Perci* (Pč), *Peruški* (Pu), *Puški* (Bz), *Petohlebi* (Pz, Bz),

Petrači (R), Prodani (Bz, Pč), Poropati (Bj), Principi (O), Pilati (Pz), Petehi (Rv), Radmani (Pč), Radoši (Pč), Smoljani (Pu), Srdoči (O), Škopci (L), Turki (Pz), Uhači (O), Vidaki (Bj), Volpi (Pč), Zeci (Rv).

2.2. Porodično-zadružna imena, u čijoj je osnovi opća imenica s antroponimnom funkcijom, označuju na izvjestan način *društveni položaj* rodonačelnika po kojemu je imenovano naselje: *Bani (O), Pobri (O), Biškupi (Pč), Cari (O), Dekani (K), Kmeti (Rv), Koloni (Bz), Konti (Bz), Gosposi (Pz), Paroni (Pz).*

2.3. Ojkonimi etnonimskog postanja, s etnonimom u osnovi i sa značenjem 'tko su ljudi koji tamo obitavaju'. Tvore se po obrascu E (+ N. pl.): *Bazjaki (Bz), Bežjaki (Pz), Bugarini (Pz), Frlani (O), Grki (Bz, Pz), Hrvatini (L, Pz), Kirci (L), Latini (Bz), Milanezi (Pč, Pz), Španjoli (Pz), Ščaveti (Bz), Urgini (Bz), Vlaha (L).*

2.4. Ojkonimi etnonimskog postanja, s toponimom u osnovi i značenjem 'otkud su došli ljudi koji tamo obitavaju'. Tvore se po obrascu T (+ N. pl.): *Peroji (Bj), Marčani (O).*

Ojkonimi tvoreni od neizmijenjenog lika talijanskih prezimena, kao: *Denegri (Pu), Detoni (O), Fabri (Pč), Fjori (Rv), Gasparini (Pč), Vidulini (R)* odgovaraju porodičnim ojkonimima fonetskom postavom, a ne tvorbenom strukturom, pa ih ne bi valjalo uključiti u ovu skupinu.

3. Ojkonimi antroponimijskog postanja tvoreni su sufiksima *-ovi/-evi, -ini* i čine skupinu porodično-patronimijskih ojkonima, jer upućuju na srodstvo i vezu s rodonačelnikom i znače 'ljudi koji potječu od osobe čije je ime sadržano u osnovi ojkonima'. Tvore se po obrascu $O_A + S_{pl.}$: *Gregorovi (Pu), Tomovi (L), Rošini (Pč), Lukini (Bz), Kajini (Bz), Radini (Bz).*

-ari. 4. Uslužni ojkonimi

4.1. Ojkonimi koji u osnovi imaju apelativ sa sufiksom *-ar* i pluralnim likom obavljaju ojkonimijsku funkciju sa značenjem 'ljudi koji se bave djelatnošću iskazanom u osnovi'. Ta zemljopisna imena čine skupinu uslužnih ojkonima. Nastajali su od vremena kasnog feudalizma oko istarskih burgova kao naseobine u kojima su bili žitelji raznovrsnih zanimanja i obavljali raznovrsne obrte. Takvi su ojkonimi: *Bravari (Pz), Broskvari (Pč), Červari (Pz, Pč), Drščari (Pč), Kozari (Bz), Kramari (Pč), Kuhari (Bz), Krušvari (Bz), Klesari (Pz), Kablari (Pz), Lopatari (Pz), Litari (Pč), Malinari (Bz), Pajari (Pč), Praščari (Bz), Pilari (Pz), Pečari (O), Rakari (Pč), Strumari (Bj), Šegari (Bj), Škrinjari (Bj, Pč), Kolari (Bj), Slivari (Pz), Stupari (Bz, Pč), Šostari (Pz), Šahtari (Bz), Vretenari (L) Vrvari (Pč), Zatkari (L), Žnjidari (K).*

Tvorbeni je obrazac $O_a -ar + (N. pl.)$

5. Etnički ojkonomi

5.1. Manju skupinu čine etnički ojkonomi. Oni označuju 'ljudsku zajednicu koja obitava u kraju iskazanom toponomastičkom imenicom'. Takvi su ojkonomi: *Brdari* (Pč, Pz), *Boškari* (Bz, Pč, Pu), *Škuljari* (Bz), *Mejari* (Bz), *Katunari* (Pč, Pz).

Tvorbeni je obrazac $O_a + -ari$.

5.2. Druga manja skupina etničkih ojkonomima ima u osnovi ojkonom i označuje 'ljude koji su u vezi s tim ojkonomom u osnovi'. Takvi su ojkonomi: *Kortinari* (:Kortina, Pč), *Krinčari* (:Krnica, Rv), *Zagradari* (:Zagrad, Pz), *Gromičari* (:Gromnik, Pu), *Puhari* (:Puhi, Bz). Tvore se po obrascu $O_T + ari$.

Kamenjari je vjerojatno novoizvedeni ojkonom od topografske imenice i pripada grupi topografskih ojkonomima označujući 'kamenito mjesto'.

-ane/-ani. Etnički ojkonomi tipa *Žejane/Modrušani*.

6.1. Etnički ojkonomi na *-ane* upozoravaju na vrlo staru tvorbu. Oni gotovo izostaju u istarskoj ojkonomiji. Nalazimo ih jedino u sjevernoj, odnosno sjeveroistočnoj Istri. Njihovo je toponomastičko značenje: 'ljudi koji žive na lokalitetu s osobitostima izraženim imenicom u osnovi'. To su: *Kozjane*, *Jelšane*, *Površane*, *Šapjane* i *Žejane*. Istoga su značenja njima mlađi ojkonomi na *-ani*: *Brežani* (Pz, B), *Brdani* (L), *Dolčani* (Pz), *Gorjani* (Pč), *Labinjani* (Pč), *Škuljani* (Pz), *Vrhjani* (Pč).

Tvorbeni je obrazac $O_a + -ane/-ani$.

6.2. Druga skupina je mlađa i češća. U osnovi je etničkih ojkonomima toponim na koji se dodaje sufiks *-ani* za tvorbu etnika. Pluralni lik je u službi ojkonomizacije sa značenjem 'naseobine ljudi koji su u vezi s toponimom u osnovi'. Takvi su ojkonomi: *Buzečani* (:Buzet, Pč), *Benečani* (:Beneci, Pč), *Brinjani* (:Brinje, Pz), *Cerani* (:Ceri, Pz), *Cerjani* (:Cerje, Pč), *Čepljani* (:Čepić, Pč), *Dolani* (:Dol, K), *Dvoričani* (:Dvorice, Pz), *Humjani* (:Hum, Pz), *Ikani* (:Ika, Pu), *Kašćergani* (:Kašćerga, Pz), *Leprinčani* (:Leprinac, Pz), *Labinjani* (:Labin, Pč), *Modrušani* (:Modruš, Pz), *Mršani* (:Mrše, Pz), *Novljani* (:Novi, Pz), *Negričani* (:Negrin, Pu), *Pužani* (:Puži, Bz), *Rašani* (:Raša, Pz), *Škopljani* (:Škopljak, Pz) *Zamašjani* (:Zamask, Pč).

Tvorbeni je jeobrazac: $O_E -ani + N. pl$.

Stariji sloj hrvatske istarske ojkonomije čine imena motivirana svojstvima tla, a drugi recentniji sloj čine imena motivirana vlasnošću određenog objekta. U prvom sloju prevladavaju *nomina topographica*, a u drugom, mlađem sloju *nomina anthroponymica*.

Nastanak svake toponimije u uskoj je vezi s poznavanjem okoliša. Što je poznavanje potpunije, to su predodžbe o zemljopisnim objektima raščlanjenije i u vezi s tim imenovanje bogatije i detaljnije. Ova toponimija pokazuje koji su zemljopisni objekti, kao odraz socijalnih prilika, privrženost zemlji i življenje na njoj i od nje, bili pogodni za nastanak naselja, koja je obilježja od velikog broja mogućih puk u njima probrao i sabio u ime.

Za stariju ojkonomijsku skupinu bila su to obilježja morfološke razvedenosti terena, vode (lokve, rijeke, izvori), biljni i životinjski svijet, iskorištavanje tla, objekti materijalne i duhovne kulture na terenu itd. Često su motivi nastanka imena bili istovjetni, pa ima mnogo istoobličnih ojkonomija. Takva imena nisu dolazila u koliziju, jer su bila udaljena i radijusi dosega njihove poznatosti nisu se preklapali.

Rezultat te izoliranosti jest šarolika dijalekatska slika čakavske Istre. Očito je u starijem sloju istarske ojkonomije bilo značajnije sabiti u ime opis, funkciju objekta, odrediti njegov položaj; odgovoriti na pitanje *što, kako i gdje* imenovati. Imena tako motivirana starija su i pripadaju skupini nomina topographica.

U doba kasnijeg feudalizma nastaju imena koja izražavaju vlasnost, a od XVI. stoljeća započinje tzv. druga kolonizacija Istre. Dolazi novo pučanstvo iz Dalmacije, zaleđa istarskog i iz drugih krajeva. Oni se naseljavaju pretežno u jugozapadnoj i zapadnoj Istri, ali i po cjelokupnom istarskom teritoriju.

Razmještaj tih naselja uglavnom se poklapa s ikavskim govorima u Istri. Tu ojkonomiju sačinjavaju imena antroponimijskog porijekla, i to patronimička imena, na *-ići* (*-ovići/-evići*) i porodično-zadružni ojkonomi i prezimena ili nadimka u kluralu. Valjalo je odgovoriti tko su ti ljudi koji tamo žive (*Kmeti, Konti, Paroni*), što rade ti ljudi (*Červari, Malinari, Pilari*) i čija je zemlja na kojoj žive (*Dolinci, Gorinci*), što je odraz drugačije stvarnosti od one koju zamjećujemo u starijoj hrvatskoj toponimiji u Istri.

Apelativni leksik u ojkonomima prve skupine karakterizira prilično bogat fond zemljopisnih termina, koji je uvjetovan morfološkom razvedenošću istarskog pejzaža, bogatstvom apelativnog sastava sa svojstvima jake individualizacije.

Antroponimni leksik u ojkonomima druge skupine karakteriziran je porodično-zadružnim imenima, prezimenima i nadimcima novih doseljenika koji u naglom nastajanju novih naselja pokazuju najveći stupanj individualizacije. Mahom su to imena neutralne tvorbe koja objektivno implicitno izražavaju značajke zemljopisnih objekata (*Brod* je brod, *Draguč* je Dragutov posjed). U manjem dijelu očituje se narušavanje takvih imenovanja. Imena tih svojstava signal su emocionalnog odnosa imenovatelja prema imenovanom objektu. U prvoj skupini to su toponomastičke metafore u ojkonomima, a u drugoj skupini ojkonomi posprdnih nadimaka (*Puški*).

Svojom masovnošću imena prve i druge faze upozoravaju na tendenciju razvitka istarske ojkonomije, koja je bila uvjetovana socijalnim determinantama. U prvoj fazi motivom hrvatskih imena naseljenih mjesta bio je *teren* i njegove značajke, a u drugoj *ljudi* koji taj teren naseljavaju.

S obzirom na stratigrafiju istarske ojkonomije uočavamo nekoliko slojeva: a) supstratna, predromanska imena nejasnog porijekla i nejasne motivacije. Ta se imena odnose na najveća i najstarija istarska naselja. Uglavnom su to utvrđeni gradovi na istarskim vrhovima;

b) imena romanske (predmletačke) provenijencije, motivirana manjim dijelom svojstvima tla (objekata na terenu i sl.) i većim dijelom vlasnošću, jesu gentilicijska imena naselja, koja su se razvila od nekadašnjih *curtisa*, koji su bili u vlasništvu istarskih Romana. Danas su to veća i značajnija naselja, bivša općinska i kotarska središta, po kojima su nazvane mnoge današnje katastarske općine;

c) starohrvatska imena motivirana su većim dijelom morfologijom tla biljnim i životinjskim svijetom, predmetima materijalne i duhovne kulture, a manjim dijelom to su posjedovana imena nazvana po vlasniku. Takva imena potvrđena su mahom u Istarskom razvodu 13. stoljeća, ali su po svojim značajkama, jezičnim i izvanjezičnim, mnogo starija. I danas su to vrlo značajna istarska naselja;

d) novija imena antroponimijskog postanja čine najmlađi sloj istarske ojkonomije, a tvore se od patronimičkih imena, porodično-zadružnih imena i etnonimskih imena;

e) najmlađu građu čine tzv. uslužna imena. Tvorena od apelativa za zanimanja.

Imena koja pripadaju skupini a), b) i c) po postanju su starija i imenuju starija istarska naselja. Naselja s tim imenima s obzirom na graditeljsko-urbanističko značenje pripadaju urbanim naseljima zbijena tipa.

Imena koja pripadaju skupini d) i e) po postanju su mlađa i označuju recentnija naselja. Ta naselja su po svojem ustroju mali ruralni zaseoci rasuta tipa. Njihov broj i razmještaj u razmjeru je prisutnošću mnoštva novih doseljenika u gotovo istovremenom postanku tih ojkonima u Istri.

Ojkonomi nisu samo imena naselja, nisu samo jezični znaci, više-manje leksički prozračni, kojima identificiramo mjesta radi snalaženja u određenoj krajini. Ojkonom ima svoj proprijalni razvitak. Vezan uz naselje koje imenuje, čini s njime stoljetnu povijest (jezičnu i izvanjezičnu).

Sve većim poznavanjem objekta širi se ojkonomsko izvanlingvističko značenje, pa su veća, značajnija i starija istarska naselja leksičkim značenjem potpuno nejasna, a onomastičkim značenjem vrlo bogata, za razliku od imena naselja malih rasutih ruralnih istarskih sela i zaselaka.

Što su imena više u uporabi, to je njihov radijus prepoznatljivosti veći i oblik ustaljeniji, normiraniji s obzirom na dijalekatski koine u Istri ili hrvatski standardni jezik. Zbog toga imena malih naselja nose neustaljena imena s izrazitim lokalnim dijalekatskim obilježjima.

Svaki je ojkonomim ogled prilika koje su dale onaj prvotni poticaj njegovu nastanku i odraz jezičnih (dijalekatskih) mogućnosti vremena u kojem je to ime nastalo i koje su ga prema ustaljenim imenskim modelima oblikovale. Kao što svaki jezik obavlja sociološku funkciju sporazumijevanja preko sustava modela koji su u njemu organizirani i sistematizirani, tako se to zbiva i s imenima koja su dio toga jezika. Ona su za istarski puk bila poklada njihova pogleda na svijet, spomenici njihovog pamćenja. Primjena jezičnih sredstava pri tvorbi imena uvijek se zasnivala na društvenim značajkama, a one se ogledaju u raznovrsnim tipovima i modelima istarskih ojkonomima.

Osnovna je karakteristika toponima kao jezičnih spomenika da su vezani uz zemljopisni objekt koji je po svojoj naravi nepomičan i nepomičljiv, pa su stoga toponimi najpouzdaniji međaši jezičnih izoglasa. Razmještaj pojedinih toponomastičkih imenica od kojih su tvoreni istarski ojkonomi nisu samo odraz obilježja tla već identifikacijom objekta izlučuju taj objekt iz razreda istovrsnih objekata i daju mu na taj način jak stupanj individualizacije.

Ime kao sociolingvistički znak nosi u sebi sabitu socijalnu poruku. Živi i razvija se po jezičnim zakonima. Ono je stoga ogledalo jezičnih prilika u vremenu kad je ime pridruženo zemljopisnom objektu koji mu postaje onomastičkim sadržajem. U tome je njegova dvojaka vrijednost.

Vežanost imena uz nepokretni zemljopisni objekt, s jedne strane, i dijalekatske preoblake koje načoigled nastaju, s druge strane, upućuju na nužnost da im se oblik, a preko njega položaj, razmještaj objekata na koje se odnose i frekvencija zasnivaju na toponomastičkim kartama.

Današnji društveni preobražaj Istre, razvitak industrijskih i turističkih središta, nove prometnice, tunel kroz Učku, a time približavanjem Rijeke kao jakog industrijskog i pomorskog središta, raslojavanje patrijarhalnog života i naglo prestrukturiranje ruralno-poljoprivrednog pučanstva koje odlazi u škole, a onda u industriju, turizam i sl. uvelike utječe da se mijenja dosadašnja istarska ojkonomija, pogotovu ona ruralnog tipa malih rasutih naselja u središnjoj Istri i na Krasu. S druge strane, razvijaju se i jačaju druga naselja uz nove prometnice pod starim istarskim burgovima (*Podlabin, Raša, Potpićan, Fontana pod Buzetom, Livade pod Motovunom* i dr.), na ustaljenim standardiziranim imenima i njihov radijus poznatosti i uporabe postaje sve veći.

Istarska ojkonomija za talijanske aneksije bila je nasilno preimenovana na talijanski, pa su, barem za stanovnike Istre, bila u uporabi dvojaka imena. Ta dvojakost još nije sasvim nestala. Istra je uz to naše najšarolikije dijalekatsko područje, pa imena uz književne likove nose i one s dijalekatskim obilježjima zavičajnog idioma.

Sve je to uzrokom jakom previranju istarske ojkonomije. Valjalo je ovo stanje zabilježiti i sačuvati za dalja proučavanja.

Na naš poticaj bivši katastarski inspektor za Istru inž. B. Mužina izradio je Atlas ojkonomima istarskih općina koji ovdje objavljujemo. Imena su zapisivana u oblicima mjesnih govora i prilično vjerno ubicirana. Taj vrijedni posao koji je B. Mužina obavio važan je za istraživanje porijekla imena, njihove frekvencije, razmještaja, njihova uspoređivanja s prijašnjim i sadašnjim stanjem. Uza znanstvenu, on ima i praktičnu namjenu u današnjem normiranju istarskih ojkonomima, a bio je podloga i ovome radu o tipološkim strukturama istarske ojkonomije.

Résumé

ESSAI TYPOLOGICO-STRUCTURAL DE L'OÏKONYMIE ISTRIDIENNE

Les formes oïkonymiques istriennes n'ont pas trouvé leur stabilisation même jusqu'à nos jours. La cause en est dans l'italianisation de ces formes dans la période d'entre-deux-guerres et dans leurs restitution croatisée qui n'est pas toujours exécutée de la part des spécialistes. En même temps, de nos jours aussi, coexistent des formes dialectales et standardisées de maints oïkonymes istriens.

Le point de départ dans notre travail faisaient les formes dialectales repérées sur les cartes géographiques istriennes représentant les communes de cette région, et dessinées par M. Branko Mužina.

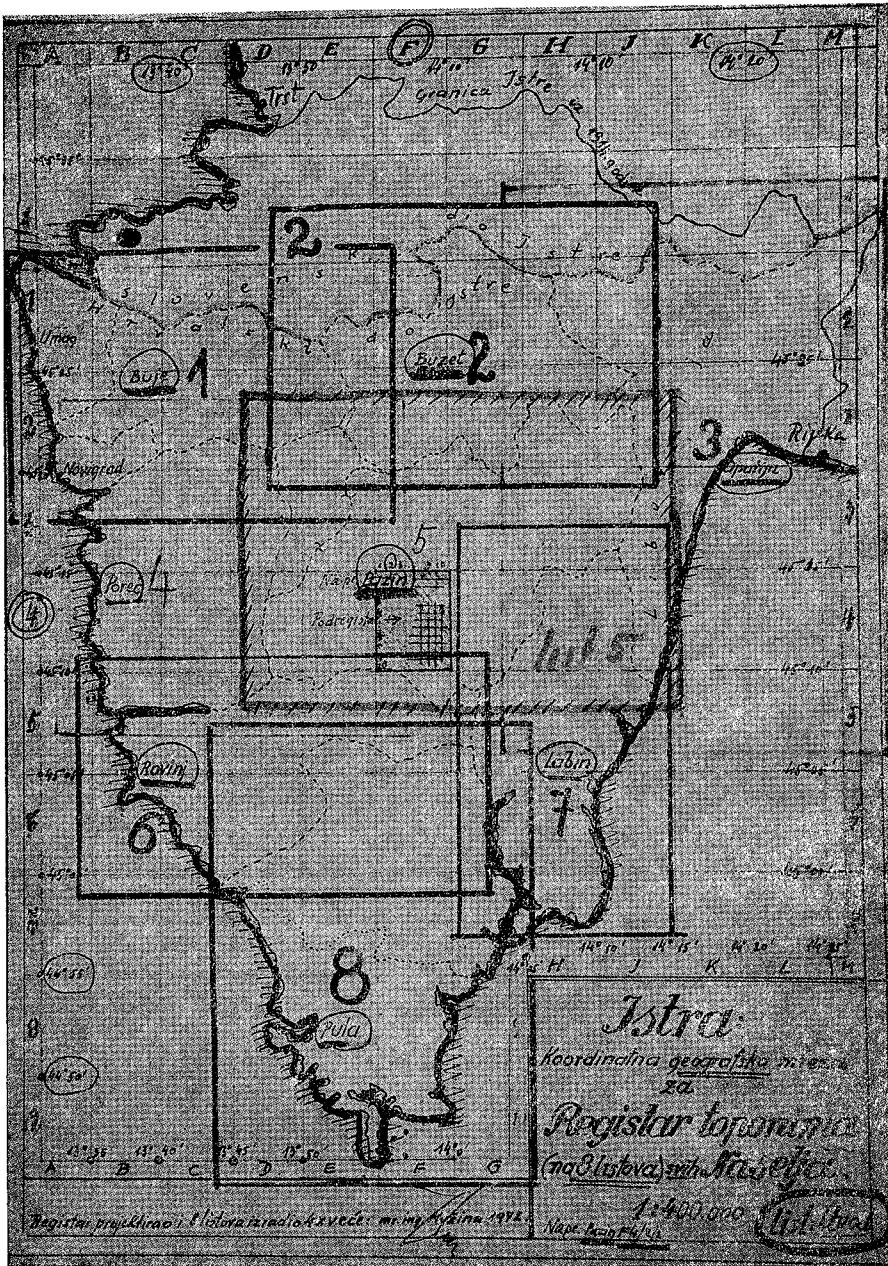
L'analyse typologico-structurale se fonde sur deux groupes:

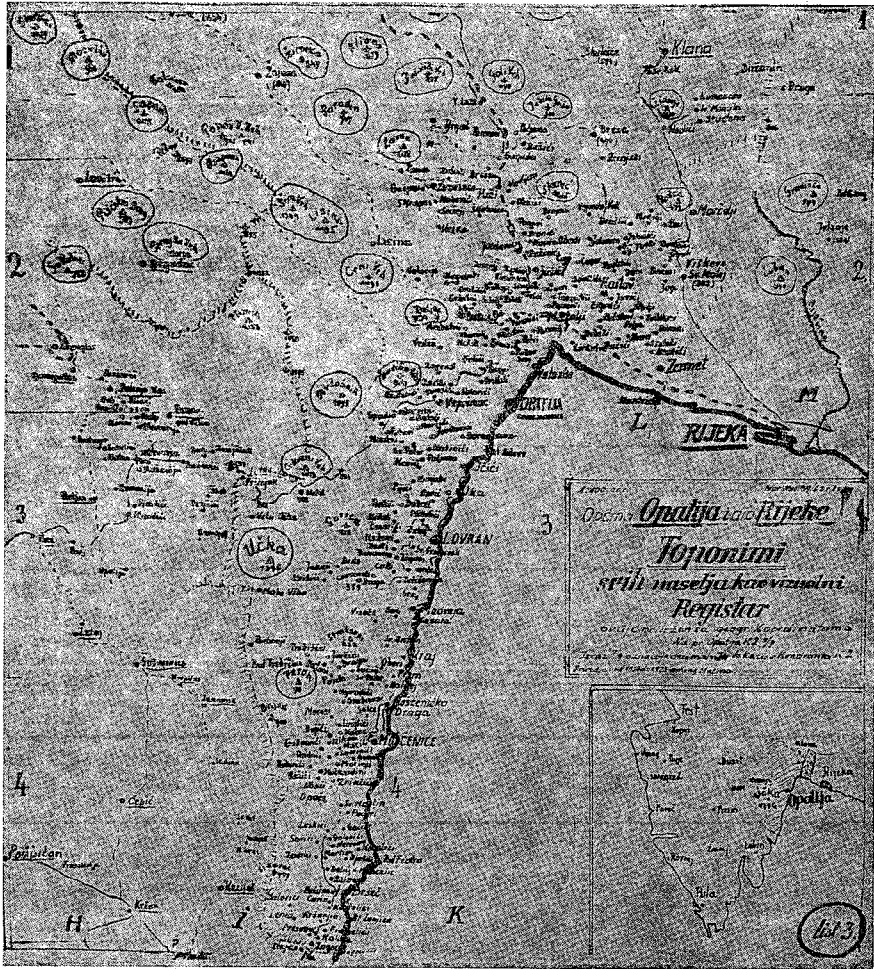
A. oïkonymes motivés pour la plupart par les caractéristiques morphologiques du sol et de son exploitation.

B. oïkonymes motivés par les personnages qui ont fondé les emplacements ou qui exerçaient une telle fonction.

Dans le premier groupe apparaissent: a. oïkonymes monômes non-dérivés, b. oïkonymes monômes dérivés, c. oïkonymes plurinômes. Ces structures terminologique ne concernent pas exclusivement les emplacements mais des autres objets géographiques aussi. Elles sont documentées dans l'antiquité lointaine, et surtout richement dans le soi-disant Istarski razvod («Délimitation istrienne»). Dans le second groupe figurent les vrais oïkonymes qui ne renferment que des emplacements.

Le groupe A représente la couche plus ancienne et concerne les types des emplacements du type resserré. Le groupe B est plus récent et il concerne les moindres emplacements du type dispersé. La formation de ce groupe résulte de la soi-disante seconde colonisation de l'Istrie qui a eu lieu depuis le 15-ème siècle et coïncide pour la plupart avec la répartition dialectale čakavo-štokavienne existant dans le Sud-Ouest de l'Istrie.

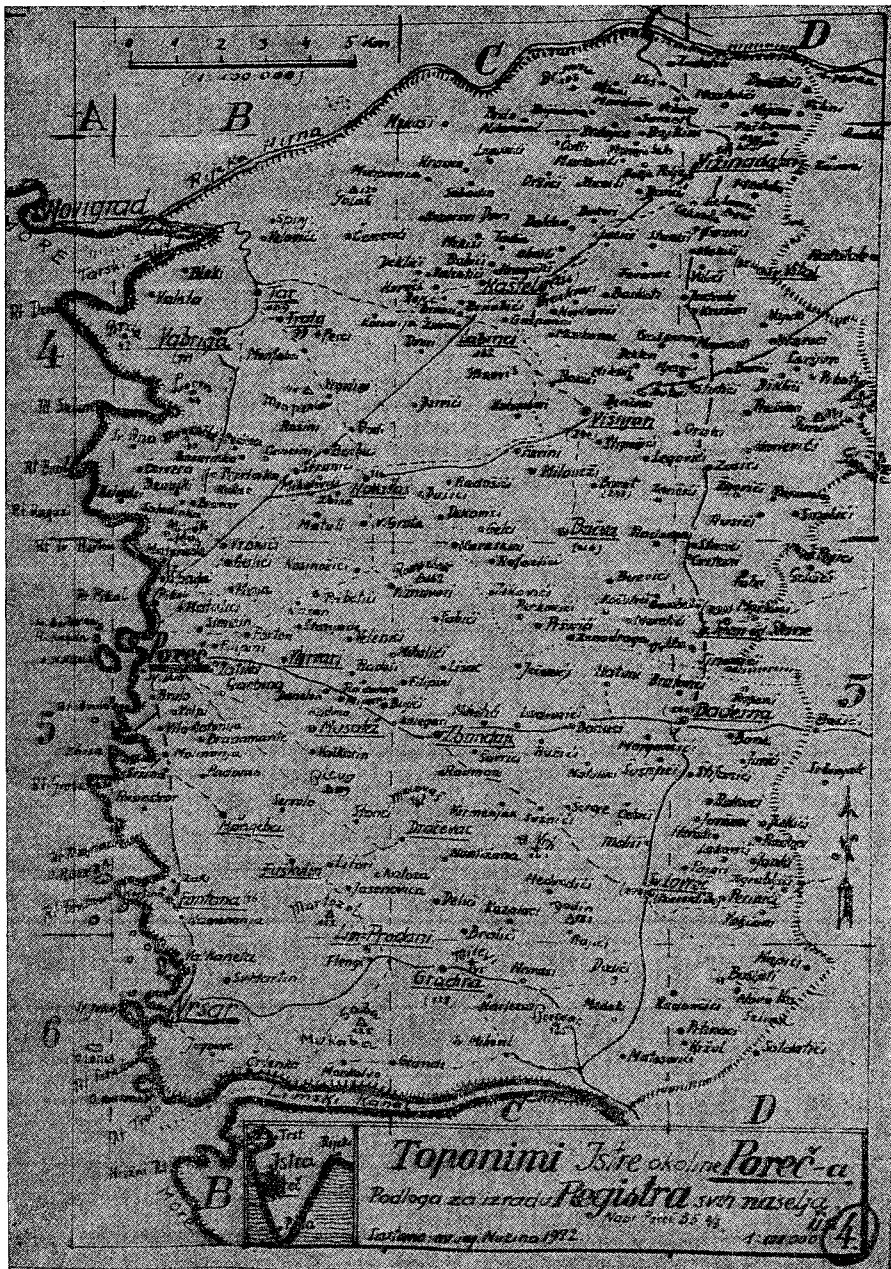

Ojkonimi bivše opatijske općine

Ojkonimi Labinštine

Ojkonimi Poreštine

Ojkonimi puljskog zaleđa

Otkonimi Buštine

Ojkonimi Rovinjsktine i Zminjsktine

Ojkonimi Bureštine

Ojkonimi Pazinštine